

Sygn. akt: I C 836/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 kwietnia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Wojciech Rybarczyk
Protokolant:	Protokolant sądowy Joanna Dudzińska

po rozpoznaniu w dniu 23 marca 2018 r. w Bydgoszczy

sprawy z powództwa **M. Z. (1)**

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę i ustalenie

- zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. Z. (2) z tytułu zadośćuczynienia kwotę 450.000 zł (czterysta pięćdziesiąt tysięcy złotych 00/100) z odsetkami ustawowymi od dnia 16 stycznia 2013 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. Z. (2) z tytułu skapitalizowanej renty wyrównawczej kwotę 5.861,40 zł (pięć tysięcy osiemset sześćdziesiąt jeden złotych 40/100);
- zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. Z. (2) rentę wyrównawczą w kwocie 976,90 zł (dziewięćset siedemdziesiąt sześć złotych 90/100) miesięcznie płatną do 16 dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2013 roku z odsetkami ustawowymi w wypadku zwłoki w płatności;
- zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. Z. (2) z tytułu skapitalizowanej renty za zwiększone potrzeby powoda kwotę 3.500 zł (trzy tysiące pięćset złotych 00/100);
- zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz powoda M. Z. (2) rentę za zwiększone potrzeby w kwocie 500 zł (pięćset złotych 00/100) miesięcznie płatną do 16 dnia każdego miesiąca począwszy od stycznia 2013 roku z odsetkami ustawowymi w wypadku zwłoki w płatności;
- ustala odpowiedzialność pozwanego za mogące wystąpić w przyszłości u powoda skutki wypadku z dnia 17 czerwca 2011 roku;
- w pozostałej części powództwo oddala;
- nie obciąża powoda kosztami procesu poniesionymi przez pozwanego;

9. nakazuje pobrać od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Bydgoszczy kwotę 26.379,65 zł (dwadzieścia sześć tysięcy trzysta siedemdziesiąt dziewięć złotych 65/100) z tytułu zwrotu części kosztów sądowych od uiszczenia, których powód był zwolniony;

10. pozostałymi kosztami sądowymi od uiszczenia, których powód był zwolniony obciąża Skarb Państwa.

SSO Wojciech Rybarczyk

Sygn. akt I C 836/12

UZASADNIENIE

Powód M. Z. (1) w pozwie przeciwko pozwanemu Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 460.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu doręczenia pozwu do dnia zapłaty (pkt 1), zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kwoty 5.861, 40 zł tytułem skapitalizowanej renty wyrównawczej za okres od dnia 1 lipca 2012r. do dnia 31 grudnia 2012r. oraz po 976, 90 zł miesięcznie tytułem bieżącej renty wyrównawczej poczynając od dnia 1 stycznia 2013r. płatnej do 10 –tego dnia każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności (pkt 2), zasądzenie na rzecz powoda kwoty 14.000 zł tytułem skapitalizowanej renty na zwiększone potrzeby poczynając od dnia 1 stycznia 2013r. płatnej do 10 każdego miesiąca wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności (pkt 3), ustalenie odpowiedzialności pozwanej za wszystkie mogące wystąpić w przyszłości skutki będące następstwem wypadku z dnia 17 czerwca 2011r. (pkt 4). Domagał się również zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu powód podawał, iż w dniu 17 czerwca 2011r. w miejscowości S. gm. S. kierujący pojazdem ciężarowym marki V. nr rej. (...) wraz z przyczepą nr rej. (...), J. W., na skutek niedostosowania prędkości do warunków panujących na drodze stracił panowanie nad pojazdem na łuku drogi i doprowadził do zarzucania przyczepy, jej wjazdu na lewy pas ruchu oraz zderzenia z jadącym prawidłowo swoim pasem ruchu pojazdem ciężarowym marki M. o nr rej. (...), którym kierował powód. Z uwagi na doznane obrażenia powód był kilkakrotnie hospitalizowany oraz poddawany zabiegom operacyjnym. Proces leczenia był powikłany wytworzeniem się przetoki kłębu ręki lewej z obecnością wydzieliny krwisto – surowiczo-ropnej – powodowi amputowano 1/3 bliższej kości ramiennej lewej. Powód przyjmował leki psychotropowe z powodu złego stanu psychicznego, po opuszczeniu szpitala zmuszony był prowadzić oszczędzający tryb życia, początkowo poruszał się na wózku, a następnie z pomocą kul łokciowych, wymagał pomocy osób trzecich przy wykonywaniu podstawowych czynności życiowych, zażywał środki przeciwbólowe, zmuszony był do codziennych zmian opatrunków z płukaniem i sączkowaniem przestrzeni ropowicy ręki i przedramienia. Pojawiły się wahania nastroju – wyładowania emocjonalne, frustracja, apatia. Utrata kończyny spowodowała doniosłe skutki w każdej sferze życia, wstrząs emocjonalny po długomiesięcznej nieskutecznej rehabilitacji, wywołał zachwianie systemu obronnego organizmu, niskie poczucie sensu życia. Wielomiesięczne leczenie, rehabilitacja i opieka lekarska nie przyniosły oczekiwanych skutków – powód do dziś odczuwa ból, ograniczoną ruchomość oraz niestabilność lewej kończyny. Uraz wielonarządowy wpłynął także na życie zawodowe powoda – z uwagi na amputację kończyny górnej lewej, wszystkie uzyskane kwalifikacje w zawodzie kierowcy okazały się niepotrzebne. Powód podawał, iż przed wypadkiem był osobą aktywną zawodowo – ukończył Liceum Agrobiznesu w S., odbył służbę wojskową, posiadał doświadczenie zawodowe jako robotnik drogowy, kierowca samochodu ciężarowego, operator walca i koparki. Powód został uznany za niezdolnego do pracy od dnia 22 maja 2012 do 31 maja 2013r.

Powód podawał, iż sprawca wypadku był objęty umową ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego. Powód zgłosił szkodę – pozwany pismem z dnia 13 stycznia 2012r. wypłacił powodowi kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Pomimo kolejnych wniosków powoda – pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko. Powód podnosił, iż dopłata kwoty 460.000 zł będzie adekwatnym zadośćuczynieniem do doznanych przez powoda cierpień.

W zakresie roszczeń rentowych powód podawał, iż w ostatnich trzech miesiącach przed wypadkiem uzyskiwał średnie miesięczne wynagrodzenie po 1.848,57 zł netto. Po wypadku został uznany za osobę całkowicie niezdolną do pracy – przy czym powód otrzymywał zasiłek chorobowy, jak i świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 100% wymiaru. W chwili obecnej powód otrzymuje rentę z ZUS w kwocie 871, 67 zł – tym samym łącznie utracony dochód wynosi 976, 90 zł miesięcznie.

Na roszczenie rentowe z tytułu zwiększonych potrzeb w kwocie 1.000 zł miesięcznie składają się zaś potrzeby związane z opieką osób trzecich, koszty konsultacji lekarskich, leków, psychoterapia i dojazdy do placówek medycznych.

W odpowiedzi na pozew pozwany Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Pozwany w pierwszej kolejności kwestionował odpowiedzialność ubezpieczonego u niego sprawcy wypadku. Nadto pozwany kwestionował wysokość dochodzonych roszczeń - tak co do roszczeń rentowych, jak i roszczenia o zadośćuczynienie.

Postanowieniem z dnia 25 marca 2013r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie, następnie postanowieniem z dnia 6 czerwca 2013r. Sąd podjął zawieszony postępowanie.

W piśmie z dnia 28 czerwca 2013r. pozwany podał, iż po wydaniu wyroku skazującego przez Sąd Rejonowy w Szubinie o sygn.. akt II K 709/11, przyjął odpowiedzialność za zaistniały wypadek i wypłacił na rzecz powoda kwotę 110.000 zł tytułem pozostałej części zadośćuczynienia. Pozwany kwestionował natomiast wysokość roszczeń rentowych z tytułu utraconych dochodów oraz zwiększonych potrzeb, jako nieudowodnione.

W piśmie z dnia 9 marca 2015r. sprecyzowanym następnie pismem z dnia 18 października powód zmodyfikował żądanie w ten sposób, że z tytułu zadośćuczynienia domagał się kwoty 1.500.000 zł wraz z odsetkami :

- od kwoty 460.000 zł w wysokości ustawowej od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu pozwu z dnia 3 grudnia 2012r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami za opóźnienie w zapłacie od dnia 1 stycznia 2016r.

- od kwoty 1.040.000 zł w wysokości ustawowej od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu pisma z dnia 9 marca 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie w zapłacie od dnia 1 stycznia 2016r.

Roszczenia rentowe pozostały bez zmian.

Powód podał, iż modyfikacja roszczenia spowodowana jest wydanymi w sprawie opiniami biegłych.

Pozwany podczas rozprawy w dniu 18 października 2016r. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 17 czerwca 2011r. w miejscowości S. gm. S. kierujący pojazdem ciężarowym marki V. nr rej. (...) wraz z przyczepą nr rej. (...), J. W., na skutek niedostosowania prędkości do warunków panujących na drodze stracił panowanie nad pojazdem na łuku drogi i doprowadził do zarzucania przyczepy, jej wjazdu na lewy pas ruchu oraz zderzenia z jadącym prawidłowo swoim pasem ruchu pojazdem ciężarowym marki M. o nr rej. (...), którym kierował powód. Sprawca wypadku, został skazany za przestępstwo z art. 177 §1 i 2 k.k. prawomocnym wyrokiem Sądu Rejonowego w Szubinie z dnia 15 maja 2013r., sygn. akt II K 709/11. Sprawca wypadku był objęty umową ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego.

(okoliczności bezsporne)

Powód bezpośrednio po wypadku został przewieziony do Szpitala (...) w B., gdzie był leczony w dniu 17 czerwca 2011r. w Oddziale (...), następnie od 17 czerwca 2011r. do 23 czerwca 2011r. na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii, w dniach 12 lipca 2011r. do 10 października 2011r. w Klinice (...) w B., od dnia 10 października 2011r. do 21 października 2011r. w Klinice (...), w dniach 16 grudnia 2011r. do 20 grudnia 2011 r. w Oddziale Udarowym Szpitala w G., w dniach 21 marca 2012r. do 26 marca 2012r. w Klinice (...) z okresowym pobytem w (...) w dniu 22 marca 2012r. do 23 marca 2012r. (...) Szpitala (...) w B., następnie leczony w (...). W wyniku wypadku powód doznał: złamania nadkłykciowego kości ramiennej lewej z uszkodzeniem nerwów promieniowego i pośrodkowego lewego, powikłanego ropowicą przedramienia skutkującą amputacją ramienia lewego na wysokości 1/3 bliższej, złamania szyjki i złamania pokrętarzowego kości udowej lewej, zwichnięcia stawu skokowego lewego ze złamaniem kostki bocznej i przyśrodkowej, złamania żeber z odmą opłucnową i stłuczeniem płuca lewego, stłuczenia wątroby. Istnieje związek przyczynowy pomiędzy stanem zdrowia a wypadkiem. Pourazowe zmiany w obrębie ramienia lewego przyczyniły się do pourazowej amputacji ramienia lewego. Zmiany pourazowe stawu biodrowego i skokowego w istotny sposób ograniczają funkcję narządu ruchu - powód jest osobą jednoręczną, nie może wykonywać czynności wymagających oburęczności. Zaistniałe i wciąż postępujące wtórne zmiany zwyrodnieniowe powyższych stawów znacznie upośledzają możliwość chodzenia, poruszanie się jest utrudnione z powodu braku możliwości używania 2 kul. Powód w przyszłości może wymagać leczenia operacyjnego, przy czym aktualnie u powoda nie ma konieczności wykonania endoprotezoplastyki żadnego stawu. Z racji zaistniałych zmian zwyrodnieniowych, nie można jednak takiej konieczności wykluczyć w przyszłości. Przy czym brak usunięcia gwoździa z kości udowej uniemożliwia osadzenie endoprotez zarówno stawu kolanowego, jak i biodrowego. Powód w chwili obecnej poddaje się zabiegom mającym na celu oczyszczenie kolana – oczyszczenie stanu zapalnego, który tworzy się w stawie, a także usunięcie zespolenia w udzie. Odniesione obrażenia wymagały leczenia rehabilitacyjnego. Teoretycznie obecność zespolenia nie ogranicza rehabilitacji powoda. Powód utracił zdolność do pracy w wykonywanym zawodzie – kierowcy samochodu ciężarowego. Proces leczenia prowadzony był zgodnie ze standardami przy tego typu uszkodzeniach. Amputacja kończyny górnej może spowodować funkcjonalne skrzywienie boczne kręgosłupa z uwagi na zaburzenie symetrii masy ciała. W związku z wypadkiem powstała konieczność sprawowania opieki nad powodem i pomocy osób trzecich – 3 godziny dziennie od czasu urazu do okresu adaptacji i niepełnosprawności około 2 lat. Powodowi w czynnościach wymagających pomocy, w tym także w czynnościach higienicznych pomagała rodzina – w szczególności żona. Powód natomiast nie może uczestniczyć w opiece nad dziećmi, które w tej chwili mają 9 i 4 lata, gdyż sam wymaga pomocy. Powód nie może także jeździć samochodem, nie uprawia też sportów – gry w piłkę, w siatkówkę, doznaje także ograniczeń w życiu seksualnym.

(dowód: dokumentacja medyczna – k. 10 – 28 i 193 – 354 i 431 – 443, 602 - 618 akt, opinia biegłego chirurga i ortopedy wraz z opinią uzupełniającą – k. 425 -430 i 478- 479 akt, opinia biegłego z dziedziny traumatologii – k. 644 – 645 akt), zeznania świadka J. Z. – k. 364 – 366 akt (00:07:06 – 00:34:10), zeznania świadka A. Z. – k. 366- 367 akt (00:35:04 – 00:51:32), przesłuchanie powoda – k. 392 – 394 akt (00:07:54 – 00:43:43)

Z neurologicznego punktu widzenia powód doznał uszkodzenia splotu ramiennego lewego, co skutkowało porażeniem lewej kończyny górnej. Powód ze względu na uszkodzenie splotu ramiennego lewego nie może nim poruszać. Stwarza to problemy higieniczne oraz ryzyko odparzeń i odleżyn. Ze względu na porażenie kikuta nie ma szans na zaprotezowanie kikuta.

(dowód: opinia biegłego neurologa wraz z opinią uzupełniającą – k. 497 – 500 i 517 akt)

Na skutek wypadku powód doznał złamania żeber II i III po stronie lewej, lewostronnej odmę opłucnowej i stłuczenia płuca lewego. Czas trwania dolegliwości bólowych to około 2 miesiące od wystąpienia. Odniesione obrażenia nie skutkują trwałym uszczerbkiem na zdrowiu ze względów pulmonologicznych, Podobnie w przypadku kwestii hepatologicznych – powód doznał urazu wątroby, który ograniczył się do stłuczenia miększu wątroby w obszarze segmentów IV i VIII - przy czym powód nie doznał trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z tego względu. Poniesiony uszczerbek był jednorazowy i ustępował w okresie rekonwalescencji.

(dowód: opinia biegłego pulmonologa wraz z opinią uzupełniającą – k. 540 – 542 i 565 - 566 akt i ustną opinią uzupełniającą – k. 573 (00:01:22 – 00:06:14), opinia biegłego hepatologa wraz z opinią uzupełniającą – k. 580 -581 i 597 akt (00:04:00 -00:08:59)

W zakresie natomiast zdrowia psychicznego u powoda w związku z wypadkiem nastąpiły zaburzenia nastroju lękowo – depresyjne, przebyty zespół stresu pourazowego. Powód wymagał i nadal wymaga leczenia psychiatrycznego i uczestniczenia w terapii psychologicznej. Na skutek właściwego leczenia możliwa jest redukcja poszczególnych objawów. Aktualny stan psychiczny powoda ma istotny wpływ na funkcjonowanie w rolach zawodowych, rodzinnych i społecznych, jest źródłem cierpienia, w znacznym stopniu ogranicza zaspakajanie potrzeb i osiągnięcie celów, powoduje konieczność zmiany planów i pespektyw życiowych oraz znaczne obniżenie satysfakcji z życia oraz obniżenie jakości życia powoda.

(dowód: opinia psychiatryczno – psychologiczna – k. 406 – 414 akt, dokumentacja medyczna – k. 180- 191 i 397 – 403 akt, zeznania świadka J. Z. – k. 364 – 366 akt (00:07:06 – 00:34:10), zeznania świadka A. Z. – k. 366- 367 akt (00:35:04 – 00:51:32), przesłuchanie powoda – k. 392 – 394 akt (00:07:54 – 00:43:43) i 701 akt (00:03:32 – 00:26:38)

Powód w związku ze swoim stanem zdrowia korzysta z prywatnej opieki zdrowotnej – co około 2 miesiące ma wizyty u ortopedy i psychiatry. Koszt wizyt lekarskich to około 350 zł na 2 miesiące. Powód korzysta także z ortopedycznych butów – roczny koszt zakupu takich butów to około 2.300 zł. Koszt lekarstw na miesiąc to około 130 zł.

(dowód: przesłuchanie powoda – k. 701 akt (00:03:32 – 00:26:38)

W chwili wypadku powód miał 25 lat, był żonaty miał wówczas jedno dziecko. Powód był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w B. – w momencie wypadku był kierowcą samochodu ciężarowego- do wypadku doszło podczas pracy. Wcześniej, w 2005 r. ukończył Liceum Agrobiznesu przy Zespole Szkół (...) w S. i uzyskał tytuł zawodowy technika agrobiznesu specjalizacja finanse i bankowość, odbył służbę wojskową, posiadał doświadczenie zawodowe w różnych przedsiębiorstwach. W ostatnich trzech miesiącach przed wypadkiem tj. w okresie od dnia 1 marca 2011r. do dnia 31 maja 2011r. uzyskiwał średnie wynagrodzenie w wysokości po 1.848, 57 zł netto. Po wypadku, uznanym za wypadek przy pracy powód otrzymywał z ZUS zarówno zasiłek rehabilitacyjny, jak i świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 100%. Decyzją z dnia 27 czerwca 2012r. od dnia 13 czerwca 2012r. ZUS przyznał powodowi rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości 871,67 zł miesięcznie. Powód próbował podejmować zatrudnienie – przez około 2-3 miesiące pracował w hurtowni ogrodniczej.

(dowód: dokumenty związane z uprawnieniami zawodowymi powoda – k.39 – 58 akt, umowy związane z doświadczeniem zawodowym powoda – k. 59 – 75 akt, decyzja o przyznaniu renty – k. 76 – 77 akt, zaświadczenie z dnia 19 listopada 2012r. - k. 78 akt, dokumenty ZUS – k. 79 -80 akt, przesłuchanie powoda – k. 701 akt (00:03:32 – 00:26:38)

Powód zgłosił szkodę pozwanemu, zlecając pierwotnie dochodzenie roszczeń odszkodowawczych firmie (...) w S.. Pismem z dnia 20 grudnia 2011r. powód wystąpił do pozwanego z wnioskiem o przyznanie zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w wysokości nie mniejszej niż 1.000.000 zł oraz zaliczki na poczet kosztów leczenia w wysokości 100.000 zł. Pismem z dnia 13 stycznia 2012r. pozwany poinformował o przyznaniu bezspornej kwoty 40.000 zł, tytułem zadośćuczynienia. Pismem z dnia 21 czerwca 2013r. pozwany poinformował o dopłacie zadośćuczynienia w kwocie 110.000 zł, tak, iż łącznie pozwany uiszczył z tego tytułu kwotę 150.000 zł.

(dowód: korespondencja w postępowaniu likwidacyjnym – k. 29 – 38 akt, pismo z dnia 21 czerwca 2013r. – k. 148 akt)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił za pomocą okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez strony, zeznań świadków, przesłuchania strony powodowej oraz opinii biegłych.

Sąd dał wiarę treści powołanych dokumentów, jako że nie było podstaw do ich negowania.

Sąd dał wiarę zeznaniom świadków J. Z., A. Z., a także złożonym przez powoda w charakterze strony, w których osoby te wskazywały na znaczne ograniczenia fizyczne po wypadku powoda – konieczność korzystania z pomocy osób trzecich w czynnościach wymagających oburęczności – powodowi w tym czynnościach pomaga w szczególności żona, dolegliwości psychiczne, jakich doznał powód wskutek wypadku – wobec odniesionych obrażeń. Zeznania te korespondowały ze sobą nawzajem oraz wnioskami z opinii biegłych i były zgodne z zasadami doświadczenia. Powód wskazywał przy tym na koszty związane z wizytami lekarskimi, koniecznością zakupu specjalnych butów, kosztami leków – Sąd za wiarygodne i zgodne z zasadami doświadczenia uznał zeznania powoda w tym przedmiocie.

W związku z koniecznością posiadania wiadomości specjalnych Sąd dopuścił dowód z opinii biegłych psychiatrów i psychologa, ortopedy, neurologa, pulmonologa, hepatologa oraz traumatologa. Sąd podzielił wnioski płynące ze wskazanych opinii, jako że zdaniem Sądu opinie te były sporządzone w sposób rzetelny, z wykorzystaniem odpowiedniej wiedzy fachowej, zaś wszelkie zgłaszane wątpliwości biegli wyjaśniali w opiniach uzupełniających.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo było uzasadnione w części.

W przedmiotowej sprawie powód w związku z wypadkiem z dnia 17 czerwca 2011r. zgłaszał roszczenie o zadośćuczynienie, roszczenia rentowe – o rentę wyrównawczą oraz z tytułu zwiększonych potrzeb, domagał się także ustalenia odpowiedzialności pozwanego za skutki powołanego wypadku mogące wystąpić w przyszłości.

Pozwany w toku sprawy, po wydaniu wyroku skazującego przez Sądu Rejonowego w Szubinie z dnia 15 maja 2013r. , sygn.. akt II K 709/11, uznał swą odpowiedzialność, co do zasady i wypłacił powodowi tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę łączną kwotę 150.000 zł.

W sprawie nie była zatem sporna zasada odpowiedzialności strony pozwanego, sporny był natomiast zakres tej odpowiedzialności co, w przypadku roszczenia o zadośćuczynienie podlegającego rozpoznaniu w pierwszej kolejności, w płaszczyźnie postępowania dowodowego obejmującego ustalenie faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), oznaczało konieczność ustalenia: po pierwsze - zakresu następstw dla zdrowia powoda powstałych wskutek wypadku, po drugie – krzywdy, jakiej faktycznie powód doznał w związku z tym zdarzeniem.

Na gruncie polskiego systemu prawnego zasadą jest kompensacja szkody majątkowej wynikającej ze zdarzeń, z którymi ustawa łączy odpowiedzialność cywilną, naprawienie zaś krzywdy niemajątkowej wymaga zawsze wyraźnego tytułu normatywnego. Podstawowe znaczenie mają w tej dziedzinie uregulowania kodeksu cywilnego. Zgodnie z treścią art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Z kolei zgodnie z dyspozycją art. 445 § 1 k.c., sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Podstawowym celem zadośćuczynienia jest złagodzenie krzywdy w postaci negatywnych przeżyć związanych z cierpieniami fizycznymi i psychicznymi lub następstwami uszkodzenia ciała. Osoba poszkodowana w wyniku czynu niedozwolonego ma prawo do odpowiedniej rekompensaty w postaci zadośćuczynienia, czyli jednorazowego świadczenia pieniężnego mającego na celu naprawienie krzywdy, a więc szkody niemajątkowej. Zadośćuczynienie ma charakter całościowy, a zatem obejmuje cierpienia zarówno doznane przez poszkodowanego, jak i te, które będą jego udziałem w przyszłości. Zasadniczą przesłanką przy określaniu wysokości zadośćuczynienia jest stopień natężenia krzywdy tzn. doznanych cierpień fizycznych i psychicznych. Przy uwzględnieniu wysokości zadośćuczynienia stosuje się kryteria w postaci rodzaju naruszonego dobra, zakresu, intensywności i rodzaju rozstroju zdrowia, czasu trwania cierpień, wieku osoby pokrzywdzonej, rokowania na przyszłość, konsekwencje w życiu osobistym, społecznym i zawodowym, nieodwracalność skutków urazu (kalectwo, oszpecenie), rodzaj wykonywanej pracy, wiek poszkodowanego oraz szereg innych okoliczności. Jednocześnie wysokość zadośćuczynienia powinna być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa.

Nie ulega wątpliwości, że w wyniku wypadku, w dniu 17 czerwca 2011r., powód doznał dotkliwych cierpień, zarówno fizycznych jak i psychicznych.

W chwili wypadku powód miał 25 lat, był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w B. – w momencie wypadku był kierowcą samochodu ciężarowego, był żonaty, miał wówczas jedno dziecko. Wcześniej był osobą aktywną zawodowo, odbył służbę wojskową, uprawiał sporty.

Jak wynikało z poczynionych w sprawie ustaleń, powód bezpośrednio po wypadku został przewieziony do Szpitala (...) w B., gdzie był leczony w dniu 17 czerwca 2011r. w Oddziale (...), następnie od 17 czerwca 2011r. do 23 czerwca 2011r. na Oddziale Anestezjologii i Intensywnej Terapii, w dniach 12 lipca 2011r. do 10 października 2011r. w Klinice (...) w B., od dnia 10 października 2011r. do 21 października 2011r. w Klinice (...), w dniach 16 grudnia 2011r. do 20 grudnia 2011 r. w Oddziale Udarowym Szpitala w G., w dniach 21 marca 2012r. do 26 marca 2012r. w Klinice (...) z okresowym pobytem w (...) w dniu 22 marca 2012r. do 23 marca 2012r. (...) Szpitala (...) w B., następnie leczony w (...).

Jak wynikało z opinii biegłych specjalisty z zakresu chirurgii urazowej i ortopedii z dnia 11 października 2014r. wraz z opinią uzupełniającą, a następnie także biegłego ortopedy traumatologa z dnia 12 lipca 2017r. w wyniku wypadku powód doznał: złamania nadkłykciowego kości ramiennej lewej z uszkodzeniem nerwów promieniowego i pośrodkowego lewego, powikłanego ropowicą przedramienia skutkującą amputacją ramienia lewego na wysokości 1/3 bliższej, złamania szyjki i złamania pokrętarzowego kości udowej lewej, zwichnięcia stawu skokowego lewego ze złamaniem kostki bocznej i przyśrodkowej, złamania żeber z odmą opłucnową i stłuczeniem płuca lewego, stłuczenia wątroby. Uszczerbek na zdrowiu powoda z tym związany biegły ocenił na 65 % w przypadku urazowej amputacji ramienia lewego, 15% w przypadku złamania szyjki z złamaniem podkrętarzowym kości udowej lewej, 15 % w przypadku zwichnięcia stawu skokowego lewego ze złamaniem kostki bocznej i przyśrodkowej. Istnieje związek przyczynowy pomiędzy stanem zdrowia a wypadkiem. Pourazowe zmiany w obrębie ramienia lewego przyczyniły się do pourazowej amputacji ramienia lewego. Zmiany pourazowe stawu biodrowego i skokowego w istotny sposób ograniczają funkcję narządu ruchu - powód jest osobą jednoręczną, nie może wykonywać czynności wymagających oburęczności. Zaistniałe i wciąż postępujące wtórne zmiany zwyrodnieniowe powyższych stawów znacznie upośledzają możliwość chodzenia, poruszanie się jest utrudnione z powodu braku możliwości używania 2 kul. Powód w przyszłości może wymagać leczenia operacyjnego, przy czym aktualnie u powoda nie ma konieczności wykonania endoprotezoplastyki żadnego stawu. Z racji zaistniałych zmian zwyrodnieniowych, nie można jednak takiej konieczności wykluczyć w przyszłości. Przy czym brak usunięcia gwoździa z kości udowej uniemożliwia osadzenie endoprotez zarówno stawu kolanowego, jak i biodrowego. Powód podczas ostatniego przesłuchania na rozprawie zeznawał przy tym, iż w chwili obecnej poddaje się zabiegom mającym na celu oczyszczenie kolana – oczyszczenie stanu zapalnego, który tworzy się w stawie, a także usunięcie zespolenia w udzie. Niewątpliwym było, iż odniesione obrażenia wymagały leczenia rehabilitacyjnego. Biegli wskazali, iż teoretycznie obecność zespolenia nie ogranicza rehabilitacji powoda. Powód utracił zdolność do pracy w wykonywanym zawodzie – kierowcy samochodu ciężarowego. W sposób kategoryczny każdy z biegłych stwierdził, iż proces leczenia prowadzony był zgodnie ze standardami przy tego typu uszkodzeniach – amputacja kończyny lewej jest skutkiem wypadku. Amputacja ta może spowodować funkcjonalne skrzywienie boczne kręgosłupa z uwagi na zaburzenie symetrii masy ciała. W związku z wypadkiem powstała konieczność sprawowania opieki nad powodem i pomocy osób trzecich – 3 godziny dziennie od czasu urazu do okresu adaptacji i niepełnosprawności około 2 lat. Jak wynikało natomiast z zeznań świadków A. i J. Z., jak również zeznań powoda złożonych w charakterze strony – powodowi w czynnościach wymagających pomocy, w tym także w czynnościach higienicznych pomagała rodzina – w szczególności żona. Powód natomiast nie może uczestniczyć w opiece nad dziećmi, które w tej chwili mają 9 i 4 lata, gdyż sam wymaga pomocy. Powód nie może także jeździć samochodem, nie uprawia też sportów – gry w piłkę, w siatkówkę, doznaje także ograniczeń w życiu seksualnym.

Z neurologicznego punktu widzenia powód doznał uszkodzenia splotu ramiennego lewego, co skutkowało porażeniem lewej kończyny górnej. Powód ze względu na uszkodzenie splotu ramiennego lewego nie może nim poruszać.

Stwarza to problemy higieniczne oraz ryzyko odparzeń i odleżyn. Ze względu na porażenie kikuta nie ma szans na zaprotezowanie kikuta. Łączny uszczerbek na zdrowiu z punktu widzenia neurologicznego biegły ocenił na 60%.

Natomiast biegli pulmonolog i hepatolog, wykluczyli obecność trwałego uszczerbku na zdrowiu ze względów pulmonologicznych i hepatologicznych. Z opinii biegłego pulmonologa, wynikało, iż na skutek wypadku powód doznał złamania żeber II i III po stronie lewej, lewostronnej odmy opłucnowej i stłuczenia płuca lewego. Czas trwania dolegliwości bólowych to około 2 miesiące od wystąpienia. Odniesione obrażenia nie skutkują trwałym uszczerbkiem na zdrowiu ze względów pulmonologicznych, Podobnie w przypadku kwestii hepatologicznych – powód doznał urazu wątroby, który ograniczył się do stłuczenia miększu wątroby w obszarze segmentów IV i VIII - przy czym powód nie doznał trwałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu z tego względu. Poniesiony uszczerbek był jednorazowy i ustępował w okresie rekonwalescencji.

W zakresie natomiast zdrowia psychicznego u powoda w związku z wypadkiem nastąpiły zaburzenia nastroju lękowo – depresyjne, przeżyty zespół stresu pourazowego. Powód wymagał i nadal wymaga leczenia psychiatrycznego i uczestniczenia w terapii psychologicznej, Na skutek właściwego leczenia możliwa jest redukcja poszczególnych objawów. Aktualny stan psychiczny powoda ma istotny wpływ na funkcjonowanie w rolach zawodowych, rodzinnych i społecznych, jest źródłem cierpienia, w znacznym stopniu ogranicza zaspakajanie potrzeb i osiąganie celów, powoduje konieczność zmiany planów i pespektyw życiowych oraz znaczne obniżenie satysfakcji z życia oraz obniżenie jakości życia powoda. Trwały uszczerbek na zdrowiu biegły oceniły na 20%.

W świetle powyższego, zdaniem Sądu powód niewątpliwie odczuł i nadal odczuwa skutki wypadku. Mając na uwadze, wiek powoda w chwili wypadku, rozległe konsekwencje, które niósł wypadek w szczególności wobec amputacji ręki, uszczerbku w zakresie narządów ruchu – konsekwencje te występują niewątpliwie w życiu codziennym, rodzinnym – wpływają na kondycję psychiczną powoda, adekwatnym jest zdaniem Sądu zadośćuczynienie w kwocie 450.000 zł (łącznie z wypłaconą już przez pozwanego kwotą - 600.000 zł). Dalej idące żądania Sąd uznał za zbyt wygórowane. W tym kontekście Sąd zważył bowiem, iż powód wymaga oczywiście pomocy w czynnościach oburęcznych, jednakże nie jest on osobą niesamodzielną, leżącą, wymagającą pomocy w podstawowych czynnościach higienicznych, powód podejmuje działania zmierzające do podjęcia pracy – pracował w hurtowni ogrodniczej. Żądania zaś powoda w ich wysokości zgłoszonej po modyfikacji pozwu, znajdują uzasadnienie w praktyce orzeczniczej, właśnie w takich najcięższych przypadkach. Oczywiście, łączna suma procentowo określonych przez biegłych uszczerbków na zdrowiu powoda jest znaczna – nie można jednak abstrahować od tego jak uszczerbek ten wpływa na całokształt funkcjonowania powoda. Należy podkreślić, iż łączna kwota 600.000 zł nie jest kwotą małą, jak na warunki polskie i zdaniem Sądu odpowiada ona krzywdzie poniesionej przez powoda.

W zakresie żądania rentowego podstawę prawną powództwa powoda stanowi art. 444 § 2 k.c. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli poszkodowany utracił całkowicie lub częściowo zdolność do pracy zarobkowej albo jeżeli zwiększyły się jego potrzeby lub zmniejszyły widoki powodzenia na przyszłość, może on żądać od zobowiązanego do naprawienia szkody odpowiedniej renty. Renta z art. 444 § 2 k.c. ma więc na celu naprawienie szkody przyszłej, wyrażającej się w wydatkach na zwiększone potrzeby oraz w nieosiągnięciu tych zarobków i innych korzyści majątkowych, jakie poszkodowany mógłby osiągnąć w przyszłości, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Każda z wymienionych okoliczności może stanowić samodzielną podstawę zasądzenia renty.

W zakresie żądania renty wyrównawczej, z ustaleń w sprawie wynikało, iż w ostatnich trzech miesiącach przed wypadkiem tj. w okresie od dnia 1 marca 2011r. do dnia 31 maja 2011r. uzyskiwał średnie wynagrodzenie w wysokości po 1.848, 57 zł netto. Po wypadku, uznanym za wypadek przy pracy powód otrzymywał z ZUS zarówno zasiłek rehabilitacyjny, jak i świadczenie rehabilitacyjne w wysokości 100%. Decyzją z dnia 27 czerwca 2012r. od dnia 13 czerwca 2012r. ZUS przyznał powodowi rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w wysokości 871,67 zł miesięcznie. Za uzasadnione Sąd uznał zatem roszczenie zgłaszane przez powoda w tym zakresie tj. określił obowiązek rentowy, w ten sposób, iż:

1.848, 57 zł - 871, 67 zł = 976, 90 zł

Zasadnym jest zatem roszczenie wyrównawcze w kwocie 976, 90 zł.

Kwota skapitalizowanej renty za okres od 1 lipca 2012r. do 31 grudnia 2012r. wynosi zaś 5.861, 40 zł.

Sąd zmodyfikował przy tym roszczenia odsetkowe w oparciu o art. 481 k.c., mając na względzie datę doręczenia pozwanemu odpisu pozwu w dniu 15 stycznia 2013r. – tym samym określając, iż renta winna być regulowana do 16-tego dnia każdego miesiąca (taką samą zasadę przyjęto w przypadku renty na zwiększone potrzeby).

Co zaś tyczyło się kwestii renty na zwiększone potrzeby, Sąd uznał, iż żądanie powoda w tym zakresie udowodnione zostało jedynie co do kwoty 500 zł miesięcznie. W tym kontekście, mając na uwadze zebraną w sprawie dokumentację, w szczególności karty prywatnych wizyt lekarskich Sąd za wiarygodne uznał zeznania powoda, co do kosztów wizyt lekarskich - około 350 zł na 2 miesiące. Powód korzysta także z ortopedycznych butów – roczny koszt zakupu takich butów to około 2.300 zł. Koszt lekarstw na miesiąc to około 130 zł. Łącznie zatem miesięcznie udowodnione koszty na zwiększone potrzeby powoda kształtują się następująco:

2300 zł : 12 + 350 zł : 2 + 130 zł = około 500 zł

W pozostałym zakresie żądanie obejmujące zwiększone potrzeby Sąd uznał za niewykazane w żaden sposób. Dotyczy to w szczególności kosztów opieki osób trzecich sprawowanej nad powodem – na poparcie swych twierdzeń w tym zakresie powód nie przedstawił żadnych dowodów, kwot czy wycień.

Wobec powyższego, również żądanie skapitalizowanej renty, obejmujące okres od listopada 2011 r. do 31 grudnia 2012r. jest częściowo uzasadnione. Sąd uwzględnił żądanie powoda w wysokości 3.500 zł przyjmując wysokość miesięcznej renty wyrównawczej na 500 zł z uwzględnieniem jednak, iż renta ta byłaby należna tylko za okres 7 miesięcy od czerwca do grudnia 2012 r. Przemawia za tym fakt, iż w okresie od listopada 2011 do marca 2012 r powód 3 krotnie przebywał w szpitalu i leczenie w tym okresie prowadzone było w ramach publicznej służby zdrowia w związku z tym powód niewątpliwie nie ponosił w tym okresie kosztów związanych z prywatnymi wizytami u lekarzy i zakupami leków z tym związanych. Również niewiarygodnym jest, że już w tym pierwszym okresie powód kupował obuwie ortopedyczne a w szczególności o zimowe. W związku z tym w ocenie Sądu należało przyjąć, iż kwota zwiększonych wydatków uzasadniająca rentę z tego tytułu ukształtowała się dopiero w około połowie okresu wskazanego przez powoda. Również w kierowanych w tym okresie do pozwanego pismach firmy reprezentującej powoda nie ma wzmianki o zwiększonych wydatkach. Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd uznał, że żądanie renty z w/w tytułu byłoby uzasadnione tylko za okres ostatnich 7 miesięcy okresu, którego dotyczyło żądanie i dlatego z tytułu skapitalizowanej renty zasądzono 3500 zł

Ustalenie odpowiedzialności pozwanego na przyszłość uzasadniane było w orzecznictwie sądowym zabezpieczeniem interesu prawnego poszkodowanego zasadzającego się na obowiązujących pierwotnie niekorzystnych regulacjach dotyczących biegu przedawnienia roszczenia odszkodowawczego oraz na złagodzeniu trudności dowodowych powodowanych wpływem czasu pomiędzy wystąpieniem zdarzenia wywołującego szkodę, a dochodzeniem jej naprawienia. Co prawda w związku z uchyleniem dotychczasowego art. 442 k.c. i zastąpieniem go art. 442¹ k.c. wyeliminowano niebezpieczeństwo upływu terminu przedawnienia roszczenia o naprawienie szkody na osobie wcześniej niż szkoda ta się ujawniła. Złagodzenie skutków upływu terminu przedawnienia nie wyeliminowało jednak ryzyka późniejszych trudności dowodowych. Wprowadzenie nowej regulacji w art. 442¹ § 3 k.c. oznacza, że nie został w żaden sposób ograniczony czas, w jakim może ujawnić się szkoda na osobie. W tym stanie rzeczy kolejny proces odszkodowawczy może toczyć się nawet po dziesiątkach lat od wystąpienia zdarzenia wyrządzającego szkodę, kiedy zazwyczaj pojawiają się poważne trudności dowodowe. Przesądzenie w sentencji wyroku o odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości zwalnia natomiast poszkodowanego z obowiązku udowodnienia istnienia wszystkich przesłanek odpowiedzialności podmiotu, na którym odpowiedzialność taka już ciąży. W niniejszej sprawie, zważywszy na zakres doznanych w wypadku obrażeń, uzasadniona jest obawa, która została wyartykułowana

wprost w opiniach biegłych, że w przyszłości mogą wystąpić dalsze negatywne skutki wypadku, to zaś uzasadnia konieczność ustalenia odpowiedzialności strony pozwanej na przyszłość.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w pkt 1-6 sentencji, o odsetkach orzekając w oparciu o art. 481 k.c.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieudowodnione, bądź wygórowane (zadośćuczynienie), na co szczegółowo wskazywano w powyższych akapitach.

Wreszcie rozstrzygając o kosztach procesu Sąd zważył, że powód wygrał ów proces w 32 %, przy czym mając na uwadze całokształt okoliczności sprawy, w szczególności stan fizyczny i psychiczny powoda, Sąd postanowił na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążać go częścią kosztów procesu pozwanego.

Koszty orzeczone w punkcie 9 wyroku to część kosztów sądowych (32 %) tymczasowo wyłożonych w toku procesu przez Skarb Państwa. Składają się na nie: koszt wynagrodzenia biegłych oraz opłata od pozwu. W oparciu o art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28.07.2005 roku (Dz. U Nr 167, poz. 1398) kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Pozwany przegrał sprawę w 32 %, w takiej zatem części obciążono go kosztami sądowymi.

Pozostałymi kosztami, od uiszczenia których powód był zwolniony Sąd obciążył Skarb Państwa.

SSO Wojciech Rybarczyk